

meest basale dingen, vertelt Stam: hoe melk je de koe en houd je haar uiers schoon. Maar Stam gaat ook bij de boeren thuis langs. “Met mijn laarzen in de stront”, zegt hij. De sleutel tot succes is volgens hem het voer dat de Alfa Farm met winst maar onder de gangbare marktprijs aan de boeren verkoopt. “Ons voer heeft een hoge voedingswaarde en is smakelijker, waardoor koeien meer innemen en gezonder zijn”, zegt Stam. “De melkgift gaat hierdoor soms met 50% omhoog.” Met het juiste voer en voldoende water – omwonenden kunnen voor een klein bedrag per jerrycan water halen bij de Alfa Farm – kan een koe op jaarbasis 500 tot 2000 liter extra melk geven, zegt ook Flier.

‘Ethiopische ondernemers bezoeken en masse Nederlandse boerderij’

De boeren verkopen de melk op de markt of brengen het naar een ander Nederlands bedrijf: melkfabriek Holland Dairy, waar de melk na pasteurisatie in zakjes wordt verpakt of er yoghurt, boter of ijs van wordt gemaakt. Flier: “Zo kunnen de boeren een goed inkomen verdienen.”

De bedrijvigheid in Debre Zeit – met het krachtvoerbedrijf van Koudijs/De Heus, Alfa Farm en Holland Dairy is in de afgelopen jaren een volledige zuivelketen ontstaan – is een goed voorbeeld van de ontwikkeling die de sector in Ethiopië doormaakt en hoe Nederland een rol kan spelen, aldus Westenbrink. “Deze bedrijven zijn een inspiratie voor zowel bestaande boeren als nieuwe investeerders hier”, zegt hij.

Maar ook elders in Ethiopië liggen mogelijkheden: “In de hooglanden zou je bijvoorbeeld uitstekend melkveebedrijven met goed grasland kunnen opzetten”, zegt Westenbrink. “De koeien kunnen dan grazen en de kosten zijn dan lager. Dit zou, naast Alfa Farm en anderen een inspirerend voorbeeld kunnen zijn.”

Luc van Kemenade

- • • *Op de locatie Nij Bosma Zathe te Goutum bij Leeuwarden krijgt de Dairy Campus vorm. Dat is straks hét (inter)nationale centrum voor onderzoek, innovatie, educatie en training op het gebied van de melkveehouderij. Een centrale plaats om samen te werken aan vernieuwende, toekomstgerichte oplossingen voor veehouders, agrarisch onderwijs, landbouwwetenschappers en ondernemers. Manager Kees de Koning heeft er alle vertrouwen in dat zijn organisatie begin 2015 volgens plan volledig operationeel is.*

Links Kees de Koning in de stal; rechts de mestvergistinginstallatie.

Kees de Koning
(manager Dairy Campus):

“Pak met ons de uitdaging op”

Het project ligt achter op schema, maar de core business is eigenlijk al volop in beweging. Eind 2014 is de nieuwbouw klaar en begin 2015 gaat hij officieel van start: de Dairy Campus. Manager Kees de Koning: “Naast het voorbereiden en straks realiseren van de nieuwbouw, zijn we gebruikmakend van de bestaande infrastructuur al begonnen met onderzoek, innovatie en praktijkleren. Daarvoor hebben wij hier een stal met 200 melkkoeien en in Lelystad, tot aan de opening van de nieuwbouw alhier, nog eens 500 koeien. Alle verzoeken die ik krijg, kan ik al laten uitvoeren, of het nou gaat om excursies, innovaties of onderzoek.”

Hij verschaft beknopt nadere uitleg over zijn organisatie. “Wat de bedoeling is, is een netwerkorganisatie met een paraplufunctie, waar iedereen uit de zuivelsector en melkveehouderij van harte welkom is. Formeel vallen wij onder de WUR, maar ook organisaties als Hogeschool Van Hall

Larenstein, AOC Friesland, agrarisch uitzendbureau AB Fryslân, LTO Nederland en FrieslandCampina doen mee.”

Er zijn vijf zogenoemde programmalijnen: onderzoek, innovatie, educatie, kennisdoorstroming en praktijkleren. Ook het relevante bedrijfsleven uit de sector is hierbij nauw betrokken.

Innovatie

De Koning: “Denk over ons als onder meer een centrum voor het mede ontwikkelen van innovaties, maar ook nadrukkelijk aan een stevige rol als ontmoetingsplaats. Onlangs hadden wij in het kader van matchmaking met Sri Lanka tien bedrijven te gast en tijdens het diner spatte het enthousiasme ervan af. Dat is een goed voorbeeld van de functie die ik als Dairy Campus hebben wil. Vanwege de samenwerking met het - internationaal georiënteerde – bedrijfsleven uit de sector, zijn wij ook sterk internationaal gericht.”

Wat moet iemand uit het kleinbedrijf doen die leest over Dairy Campus en een goed idee heeft? “Er komt budget vanuit een innovatiefonds beschikbaar, circa driekwart miljoen per jaar. Ook een kleiner bedrijf kan hieruit een bijdrage ontvangen voor het inhuren van onderzoekers om de innovatie te ontwikkelen. De aanvraag verloopt via Dairy Campus en

ook het onderzoek wordt hier ter plaatse uitgevoerd. Als innovatiethema’s zijn gedefinieerd: ketenefficiëntie, duurzaamheid, nieuwe huisvestingsconcepten en ‘smart dairy farming’”, aldus De Koning. Hij schat in dat er binnen de sector nog wel wat zendingswerk te verrichten is, voordat sectorbreed de geesten rijp zijn voor open (co)innovatie.

‘Ook een kleiner bedrijf kan innovatiesubsidie verkrijgen’

Klimaatneutraal

Een duurzame zuivelketen betekent ook: klimaatneutraal. Een bestaand project op Dairy Campus is de vergistingsinstallatie voor het methaangas dat de 200 koeien produceren. Van hieruit wordt groen gas geleverd aan de naastgelegen woonwijk. In het najaar van 2012 wordt hier een nieuwe dimensie aan toegevoegd: mestraffinage. Daarbij wordt de mest geraffineerd, misschien wel tot water dat kan worden hergebruikt en in elk geval fracties stikstof en fosfaat, waarmee vervolgens kunstmest kan worden geproduceerd. De Koning: “De melkveehouderij produceert een hoop energie waar je niets mee kunt, de zuivelketen heeft er een grote behoefte aan, wij zoeken naar wegen om dit aan elkaar te koppelen.”

Ook op het gebied van huisvesting wordt op de Dairy Campus onderzoek verricht. “We bestuderen hoe wij binnen in de stal koeien min of meer dezelfde habitat kunnen bieden die zij buiten hebben. Met vrijheid van liggen en vrijheid van lopen. Op dit moment testen we bijvoorbeeld met zachte compostbodems. Dit traject is niet zonder haken en ogen, maar kan op termijn leiden tot een succesvol model voor een vrijloopstal.”

De lijst van aan te pakken onderwerpen is eindeloos. De Koning noemt verder samenwerking met CRV en WUR op DNA genomics om via ‘crossbreeding’ uit te komen bij meer robuuste dieren met een langere levensduur.

Conclusie

Heeft hij tot slot nog een hartekreet voor de Nederlandse agribusiness, overheid of anderszins? De Koning: “Als we praten over de toekomst, zeg ik tegen iedereen die betrokken is bij de sector of er deel van uitmaakt: pak samen met ons de uitdaging op, creëer een sfeer van open innovatie, deel je kennis en zorg er samen met ons voor dat de Nederlandse melkveehouderij en dus ook de zuivelsector als geheel zijn leidende positie in de wereld behoudt.”

Hans van der Lee
www.dairycampus.nl